БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 153 (8985)
ИЮЛИИН 2
ЧЕТВЕРГ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд манай ороной, бүхы хүн түрэлтэнэй коммунизм тээшэ, урагшаа дабшаһан замые гэрэлтүүлэн гиигүүлнэ, энэл замаар, урагшаа дабшая! Шалгармал вождь, бүхы илалтануудыемнай эмхидхэгшэ ленинскэ партиие тойрожо бүри нягтаар эмхидэн жагсая! Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, бүхы эршэ зоригоо хандуулая!

(Советскэ Союзай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, советскэ интеллигенцидэ, бүхы ажалшадта КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй хандаһан хандалгаһаа).

Баатар габьяата ажалаараа коммунизмын һүр жабхаланта ордон байгуулая!

Советскэ Союзай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, советскэ интеллигенцидэ, бүхы ажалшадта

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМЭЙ ХАНДАҺАН ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Советскэ обществын алдарта ажалшад!

КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум арадай ажахын бүхы һалбаринуудта саашадаа техническэ дэбжэлтэ туйлахын тула партиин XXI съездын гаргаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зорилготой шухала хэмжээ-ябуулгануудые тодорхойлон хараалба. Тус Пленум үйлэдбэреэ үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ, поточно линиинүүдые нэбтэрүүлхэ, хуушарһан түхеэрэлгэ, хэбүүд болон зэр зэмсэгүүдые һэлгэхэ, бүтээгдэн гаргагдадаг зүйлнүүдэй шанар улам һайжаруулха, өөрынь үнэ химдаруулха зорилгонуудые тодорхойлоо. Тэрэшэлэн химиие, бүд нэхэдэг промышленностиие хүгжөөхэ хэмжээнүүд хараалагдаа. ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тулада, манай Эхэ ороной экономическа хүсэ шадалые бүри бэхижүүлхын, совет арадай байдалые улам һайжаруулхын тулада угаа шухала удхашанартай байна.

Долоон жэлэй түсэб дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гээшэ мүнөө сагай гол шухала зорилго мүн гэжэ Пленум тоолоно. Энэ хадаа коммунизм байгуулха замаар манай Эхэ ороной дабшаха шиидхэхы алхам болоно.

КПСС-эй XXI съезд долоон жэлэй түсэбэй даабарита тоонуудые баталха зуураа, иигэжэ онсолон тэмдэглээ:

«Совет арад бүхы дэлхэй дээрэ мэдэрэгдэһэн ажалай асари ехэ баатаршалгануудые социалистическэ байгуулалтынгаа үедэ гаргаа. Манай обществын үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха үедөө оролһон ябадал ажалай эршэ зоригой хүсэтэ долги хүдэлгэхэ, долоон жэлэй түсэбые дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөнэй шэнэ формонуудые бии болгохо, онсо гайхамшаг илалтануудые хангаха гэжэ Коммунистическэ партиин XXI съезд батаар найдана.

Партиин хараалһан коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ программа коммунизм тээшэ дабшаха үргэн ехэ, гэгээн гэрэлтэ арга боломжо совет арадай үмэнэ нээжэ үгэнэ. Уг зорилгодоо хүрэхэмнай ойрохон болоо. Капитализмтай мүрысэһэн амгалан ёһоной экономическа мүрысөөндөө шиидхэхы алхам хэжэ, богонихон болзор соо илаха ёһотойбди. Энэ тодорхой зорилгоёо шиидхэхын тула шухала бүхы юумэн манда бии. Эдэ зорилгонуудаа шиидхээд, үргэн уужам шэнэ далайса абаад байхадаа, урагшаа дабшахадамнай хүнгэн болохонь лабтай. Коммунизм байгуулха агууехэ уг зорилгын аша туһада һайсахан ажаллажа болохо, ажаллаха хэрэгтэйшье байна».

Манай ленинскэ партиин съездын эдэ зориг бадаруулма үгэнүүд олон миллион зоной зүрхэ сэдьхэлдэ баяр баясхалан үүсхээ. Совет ороной бүхы арадууд долоон жэлэй түсэбые өөһэдынгөө түрэл хэрэгтэ тоолон абаад, айхабтар ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр дүүргэжэ оронхой.

«Долоон жэл» гэһэн үгэ дэлхэйе дүүрэтэр тараад, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй дунда, социалистическэ оронуудай арадуудай дунда баяр баясхалан үүсхээ, сог залинень бадаруулаа; далайнууд болон океануудаар таһалагданхай байбашье, үзэл бодолой, ангиин талаараа аха дүүнэрэймнай зүгһөө социализмын илаха байһанда бүри ехээр этигэхэ ябадал үүсхээ. Энэ үгэ социализмын дайсадай дунда айха, сошордохо ябадал дэлгэрүүлээ.

Бүхы совет арад КПСС-эй XXI съездын тодорхойлон хараалһан долоон жэлэй түсэбые ехэ баяртайгаар угтан һайшааһан байна. Манай арад энэ агууехэ түсэбөө хахад жэлэй туршада эдэбхи үүсхэлтэ ажалаараа бэелүүлжэ байнхай.

Москвагай, Ленинградай машина бүтээгшэд, Украинын металлургнууд болон шахтёрнууд, Башкирай нефтьшэд, Уралай барилгашад, Горькиин химигүүд, Белоруссиин промышленностиин, Казахстанай үнгэтэ металлургиин хүдэлмэрилэгшэд, Ивановай бүд нэхэгшэд, эдеэ хоолой промышленностиин олохон предприятинууд долоон жэлэй даабарие, 1959 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө олон миллион зоной хүдэлөө үүсхээ. Владимирска, Свердловско экономическа районуудай партийна организацинууд, бүхы ажалшад өөһэдынгөө нөөсэ арга боломжые эрхим һайнаар ашаглаһанай үндэһөөр долоон жэл соо туйлахаар хараалагдаһан үйлэдбэриин хэмжээе болзорһоонь урид хүсэлдүүлхэ зорилго табиба. Россин Федерациин, Украинын, Белоруссиин, Казахстанай, Грузиин, Молдавиин, Узбекистанай, мүн бусад республикануудай түрүү колхозууд, совхозуудай уряагаар долоон жэлэй түсэбэй даабаринуудые хүдөө ажахын талаар табан жэл соо дүүргэхэ добтолго эхилээ.

Долоон жэлээ һайнаар эхилээбди! Бүхы союзна республикануудай, бүхы экономическа районуудай промышленность 1959 оной түрүүшын хахадай түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Хүдөө ажахын хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулагдана. Арадай ажахын бүхы һалбаринууд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тула эршэ темпэеэ этигэл түгэсөөр түргэдхэжэ байна.

Залуу Советскэ республикадамнай түрүүшын, эгээн хүндэ, эгээн бэрхэтэй байһан жэлнүүдтэ Владимир Ильич Ленин иигэжэ хэлэһэн юм. Хэрбээ советскэ байгуулалтын бүхы арга боломжые хэрэглэн, арад зоной зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн, бодомжотойгоор, арьбанаар ажаллаад байбалнай, капитализмын хэзээшье һанаашалжа шадахагүй ниитын түргэн хүгжэлтэ, экономико болон соёл культурын ехэ дабшалта туйлаха саг ерэхэл байха гэһэн юм. Тиимэ саг ерээл даа.

Промышленна продукци бүтээн гаргалгаяа долоон жэл соо 80 процентээр нэмээхэмнай, электроэнерги үйлэдбэрилгэеэ хоёр дахин ехэ болгохомнай, химическэ индустриингаа хүсэ шадалые гурба дахин арьбадхахамнай, хүдэлмэришэд болон таряашадай бодото олзо доходые 40 процентээр дээшэлүүлхэмнай, ажалшадта зорюулжа городуудта 15 миллион байра, хүдөө нютагуудта 7 миллион гэр барихамнай гэжэ бүхы дэлхэйн урда ямар капиталистическэ орон мэдүүлжэ шадаха байнаб? Харин бидэнэр тиигэжэ мэдүүлээбди, энэ хэлэһэнээ заатагүй дүүргэхэбди!

Москва шадархи Кашино гэжэ багахан тосхондо хараһаар байтарнь электрын гэрэлэй ялархада, Владимир Ильич Ленинэй ехээр баярлаһые һанаад үзээл. Тэрээниие манай арад «Ильичын лампочка» гэжэ өөгшөөн нэрлэһэн юм. Түрүүшээр Волховстройн, удаа тээнь Днепрогэсэй бүтээгдэхэдэ али тухай ехээр омогорхоо һэнбибди. Электростанцинуудтахи хүсые долоон жэл соо нэмээхээр хараалһан хэмжээн 60 миллион киловатт болохо, энэмнай зуу нэгэн Днепрогэс гү, али мянган Волховстройтой тэн байнал!

Революциин урда тээхи Росси булад үйлэдбэрилгын талаар эгээн һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлдэг байгаа. Харин Советскэ Союзнай долоон жэлэй һүүл тээшэ жэлдээ 90 миллион шахуу тонно булад хайлуулдаг болохо гэхэ гү, али Европын бүхы капиталистическэ оронуудай мүнөө хайлуулдаг буладһаа ехэ хэмжээтэй болохо юм.

Ерэхэ долоон жэл соо хара металлай прокат үйлэдбэрилгын ургалтань 25 миллион шахуу тонно болохо байха. Энэмнай дайнай урда тээ Магнитогорско металлургическа комбинадай үйлэдбэрилдэгһөө 20 дахин ехэ. Тиимэ болохолоороо, долоон жэлэй туршада хорин Магнитогорско комбинат баригдажа дүүргэгдэхэ жэшээтэй.

Машина бүтээдэг, металл болбосоруулдаг үйлэдбэриин 1965 ондо гансахан үдэрэй турша соо бүтээн гаргаһан зүйлнүүд революциин урда тээхи Росси дотор 1913 ондо бүхэли жэл үйлэдбэрилһэнэй зэргэ хэмжээтэй болоно.

Долоон жэлэй турша соо городуудта, хүдэлмэришэнэй тосхонуудта 650—660 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаха. Энэ тоогой удхашанарые сэгнэн ойлгохын тулада иимэ юумэ һанаад үзэхэ хэрэгтэй гэбэл, бүри 1956 ондо городской бүхы гэр байрын фонд 673 миллион дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байһан юм. Тиихэдээ манай Эхэ ороной тала дайдаар Москва шэнги 15 шэнэ город гэхэ гү, али Горький шэнги 100 шахуу город бии болохо зэргэтэй байна. Теэд Москва, Горький хотонууд хэдэн зуун жэл соо баригдаа ха юм!

Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулгын үедэхи зохёон байгуулхы ажалай алхаса иимэл байна! Бүхэдэлхэйн түүхэтэ амжалтануудые Эхэ оронойнгоо туйлаһанда бидэнэр бултадаа, тус бүридөөшье омогорхонгүй яаха гээшэбибди! Коммунистическэ партимнай марксистско-ленинскэ һургаалай компасые хэрэглэн, ямаршье шуурган соогуур, хаалта боолтонууд дээгүүр һэтэ дабажа, советскэ кораблиие этигэл найдамтайгаар жолоодон, коммунизмын һайхан эрье тээшэ абаашажа ябана. Ниитын илалтануудай дунда миниишье хуби бии, Советскэ Союзай эрхэтэн туладаа, айлшанай гуримаар бэшэ, харин түгэс засагта эзэн ёһоор ажабайдалай түлэг дундуур алхалнам, тойроод харагдаһан бүхы юумэн, хэгдэхэ бүтээгдэхэ хамаг юумэн—бултадаа миниин аша туһада, миниин үри бэенэрэй аша туһада, бидэнэр бүгэдын аша туһада, советскэ обществын—коммунизм байгуулагшадай обществын аша туһада, манай Эхэ ороной аша туһада зорюулагдана гэжэ мэдэхэдээ, досоогоо гүн ехээр баярлангүй байхын аргагүйл!

Партимнай юунэй тула арад зониие ажалай шэнэ баатаршалгануудта уряалнаб?

Партимнай юунэй тула металл, нефть, машина, электроэнерги, химиин зүйл, эд бүд, гутал хунар бүри ехээр бүтээхые, хилээмэ, мяха, һү, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үшөө ехээр үйлэдбэрилхые, эрдэм наука ба соёл культура хүгжөөхые, хүүгэдэй сад, һургуули, институт, библиотекэ, больница болон элүүржүүлгын газар бүри олоор барихые уряалнаб?

Партимнай юунэй тула техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө, үйлэдбэреэ үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха ба автомадаар зэбсэглэхэ хэрэг түргэдхэхын түлөө, эрдэм болон техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые хурдан түргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэлые тон эршэмтэй, оролдосотойгоор хүтэлнэб?

Манай парти, хэзээ бүхэнэйхидөөл адляар, арад түмэнэй байдалые бүри һайжаруулхын, тэдэнэй баялиг ба соёл болбосоролые улам арьбадхахын тулада, социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бүри ехээр бэхижүүлхын тулада иимэ юумэ хэдэг байна.

Манай парти совет хүнүүдэй ажалые хүнгэдхэхын, бүри ехэ бүтээсэтэй болгохын тулада иимэ юумэ хэнэ.

Манай парти хото, хүдөөгэй ажалшадай улам ургажа байгаа хэрэглэмжые, соёл болбосоролой эрилтые бүри һайнаар хангахын тулада совет хүнүүдээ эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, хубсаһа хунараар, гуталаар, арад зондо шухала ондоошье эд бараагаар бүрин хангагдадаг байхынь тулада, гэр байрын дутагдалые дары түргэн усадхахын, совет бүлэ бүхэниие болбосон һайн байраар хангахын тулада, дэлхэй дээрэхи эгээн богони хүдэлмэриин үдэр, эгээн богони хүдэлмэриин недели тон һаяар тогтоохын тулада, совет хүнүүдэй һураха, амарха сүлөө сагаар бүри элбэг болохынь тулада, эдэнэр бүгэдын эрдэмтэй, болбосоронги байхынь тулада иимэ юумэ хэнэ.

Асари ехэ электростанцинуудһаа эхилээд үхибүүдэй нааданхай хүрэтэр, ехэ химиһээ эхилээд сад сэсэрлигүүд, винограднигууд хүрэтэр—хамаг юумые хараада абаһан, бодомжолжо үзэһэн долоон жэлэй түсэб шэнги иимэ ехэ түсэб манайда хэзээшье байгаагүй юм. Бүхы юумэн хүнэй аша туһада, тэрэнэй зол жаргалда зорюулагдана! Энэл даа, манай агууехэ уг зорилгомнай. Энэл даа, коммунистнуудай ленинскэ партиин хүтэлһэн, хүтэлдэг асари ехэ хүдэлмэриин гол удхань!

Манай экономическа түсэбүүд—амгалан байдалай зохёон байгуулгын түсэбүүд мүн. Ашаг олзын хойноһоо намнаха бэшэ, харин арад зоной эрилтые хангаха ябадал эдэнэй эшэ үндэһэниинь болоно. Яаралтайгаар зэбсэглэн баяжахые хүсэдэг, хэмһээ гадуур ехэ ашаг олзо олохын тулада хүн түрэлтэниие шэнэ, эгээн аймшагтай дайн байлдаан худар түлхихөөр бэлэн байдаг нүлөө ехэтэй хүнүүд капиталистическэ оронуудта бии байдаг. Тиимэ хадань, манай орон ажалшадайнгаа улам ургажа байгаа хэрэглэмжые бүри хүсэд дүүрэнээр хангаха гэжэ оролдохо зуураа, экономическа, бэеэ хамгаалхы хүсэеэ саг үргэлжэ бэхижүүлхэ ёһотой болоно.

Манайда, социалистическэ общество дотор, промышленность болон хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ заха хизааргүй ехэ арга боломжо бии. Шухала эдлэл хэрэгсэлнүүдые ехээр үйлэдбэрилхэ тума арад зоной байдал улам һайжарха, эб найрамдалай, социализмын хэрэг бүри бата бэхи болохо байха. Хүндэтэ ханинар, бидэнэр бултадаа гайхамшаг сагта, хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээдүй тухай эрхим ухаатанай үни холоһоо хойшо һанаашалдаг хүсэл бодолой бэелжэ байһан жабхаланта сагта ажаһуунабди!

Советскэ Союзнай дэлхэйн хүсэн түгэлдэр индустриальна гүрэн, түрүү эрдэм ухаанай, соёл культурын, энэрхы сэдьхэлэй бата хэрэм болонхой. Мүнөө Советскэ Союзые тоодоггүй нэгэшье хүн байхагүй. «Совет арадай эрилтээр дайн байлдаан зогсоогдоно!» гэжэ дэлхэйн олон оронуудтахи эгээлэй хүнүүдэй хэлэдэгынь ушартайл юм.

Хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубинь социализмын замаар дабшадаг болонхой. Долоон жэлэй эсэс тээшэ социалистическэ оронууд бүхы дэлхэйн промышленна продукциин хахадһаа ехые үйлэдбэрилдэг болохо. Эдлэл хэрэгсэл үйлэдбэрилгын талаар дэлхэйн капиталистическэ системые дэлхэйн социализмын системын булиха ябадал эсэслэн хангагдаха байха.

Зүгөөр тиимэ илалта өөрөө зүндөө ерэхэгүй. Бүхы арадай шэн зоригто ажалаар лэ туйлагдаха. Урагшаа зориһон дабшалтамнай олохон бэрхэшээл дабахые, хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүдээ зайсуулхые эринэ. Бэрхэшээлнүүд болон һаад тойбонуудые зайсуулжа шадаха, хараалһан зорилгоёо бэелүүлхын тулада оролдолго, хүсэлэлгэ гаргажа шадаха байһанаа манай арад зон социалистическэ байгуулалтын жэлнүүдтэ харуулаа. Мүнөө сагта, атомай, электроникын, химиин ашаглагдажа байһан сагта, хэмэл ододые дэгдээһэн сагта—олониитын үйлэдбэрилгын хүсэнэй ургалта туйлаха заха хизааргүй ехэ арга боломжо олгоһон түрүү эрдэм наука, дээдэ зэргын техникэ илалта хангана, олон миллион зоной булад мэтэ хатуу зориг, большевик ёһоной абьяас оролдолго, эрхим зэргын эмхидхэл, революционно шанга журам лэ илалта хангана. **«Коммунизм гээшэ капиталистическэһээ дээшээ ажалай бүтээсэ, һайн дураараа ажалладаг, ушар ёһо мэдэхэ, эмхидэн нэгэдэһэн, түрүү техникэ ашагладаг хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ болоно»** гэжэ В. И. Ленин заана.

Манай долоон жэл—арадай ажахын бүхы һалбаринуудта: хүндэ индустрида, хүнгэн промышленностьдо, барилга дээрэ, транспортда, хүдөө ажахыда таһалгаряагүй техническэ дэбжэлтэ хангаха долоон жэл, эрдэм наукын, соёл культурын талаар хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлаха долоон жэл болоно.

Партиин Центральна Комитедэй Пленум арадай ажахын бүхы һалбаринуудтахи хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ ехэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалба.

Промышленность, барилга, транспорт, хүдөө ажахыдахи хүндэ гар ажалые усадхаха гээшэ үйлэдбэреэ үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха хойшолуулашагүй шухала хэрэг болоно.

Мүнөө сагай эгээн һайн техникэ хэрэглэхэ зэргээр гол хүндэ хүдэлмэреэ, ашагта малтамалые гаргажа абадаг, металлургическа, нефтиин, химиин промышленностьдахи, машина бүтээдэг, барилга хэдэг, барилгын материал үйлэдбэрилдэг, ой модоной ба саарһанай промышленностьдахи хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ шухала.

Зөөгдэдэг, дамжуулагдадаг элдэб янзын ашаа тээхэ буулгаха хэрэгые завод доторой транспортын хүдэлмэриие үргэн ехээр оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ хэрэгтэй. Эд бараанай эрхим шанар, гоё һайханаар бүтээгдэхэ ябадал туйлан, арадай хэрэглэмжын товар үйлэдбэрилхэ, эмхилэн багсалха хүдэлмэридэ оньһон арга, автомат үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин талаар абабал, пропашной болон техническэ ургамалнуудые тариха, тэдэниие хуряаха, сэбэрлэхэ, тээхэ хэрэгые үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, тэрэшэлэн мал ажалдахи бүхы хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха шухала.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта бии байһан предприятинуудые һэльбэхэ, шэнэдхэн һайжаруулха, хуушарһан түхеэрэлгэеэ һэлгэхэ, технологическа хүдэлмэри нарижуулан һайжаруулха, үйлэдбэреэ тусхай мэргэжэлтэй, хамжаатай болгохо асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Жэшээлхэдэ, шудхалаа, дабталга хэжэ, гагнамал конструкци, бэхилхэ хэрэгсэл болон зэр зэмсэгүүдые бүтээжэ мэргэжэһэн предприятинуудта үйлэдбэриин бүридэлэй һула дээрэһээ экономическа ехэ хохидол арадай ажахыда ушаруулагдадаг байһаниинь элитэ. **Тиимэ ушарһаа предприятинууд болон барилгануудай хүдэлмэридэхи экономическа туйлалтые улам дээшэлүүлхэ зорилгоор, ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүд**

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой тендернэ цехын агитатор Г. И. Пискунов цехынгээ хүдэлмэришэдые КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй материалтай танилсуулжа байна.

В. Муллерай фото.

Баатар габьяата ажалаараа коммунизмын һүр жабхаланта ордон байгуулая!

Советскэ Союзай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, советскэ интеллигенцидэ, бүхы ажалшадта

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМЭЙ ХАНДАҺАН ХАНДАЛГА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

соо шудхалаа, дабталга хэдэг гагнамал конструкци, бэхилхэ хэрэгсэл болон зэр зэмсэгүүдые бүтээдэг мүнөөнэй техническэ туйлалтые хараада абалсан, нэгэ газар үйлэдбэрилдэг болохо ябадалда экономическа районууд дотороо, мүн хэдэн экономическа районуудай хэрэглэмжые хангаха талаар онсо анхарал хандуулна.

Үргэлжэ дээрэнь автомадаар зэбсэгжүүлгые абабал, үйлэдбэриин зарим хүдэлмэри автомадаар зэбсэглэгдэдэг байһанаа, технологическа бүхы хүдэлмэринс, цехүүд болон предприятинуудые үргэлжэ дээрэнь, тиихэдээ экономическа эгээн ехэ аша үрэ үгэхөөр һалбаринуудые түрүүшын ээлжээндэ, автомадаар зэбсэглэхэ зорилго шиидхэхэ шухала.

Арадай ажахын элдэб һалбаринуудта техническэ дэбжэлтэ туйлаха арга зам зааһан ондоошье шухала хэмжээ-ябуулганууд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол соо хараалагдаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум манай агуу ехэ Эхэ оронной бүхы ажалшадта иимэ уряатайгаар хандана:

— Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөнэй далайсые улам үргэдхэе!

— Ажалай бүри ехэ бүтээсын түлөө, үйлэдбэридэхи хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха ба автомадаар зэбсэглэхын түлөө, хуушан ёһо баримталдаг, хүдэлэсэгүй хүжүүн техникын талаар гээгдэһэн ябадалда эсэргүүсэн тэмсэгты;

— Шэнэ түхеэрэлгэ зоримгойгоор ашаглагты, хүдэлжэ байһан станогууд болон машинануудые һэльбэн шэнэдхэгты, технологическа хүдэлмэри улам нарижуулан һайжаруулагты, үйлэдбэриингөө хүсэ нөөсэ, арга боломжые бүри һайнаар ашаглагты;

— Багашье, ехэшье юумэндэ, үйлэдбэриин участок бүхэндэ арьбалалта хэгты, продукциин шанарые улам һайжаруулагты, өөрынь үные химдаруулагты. Граммууд сугларжа тоннонууд болодог, копейкэнүүд, солхообонууд хамтаржа миллион, миллиард түхэриг болодог гэжэ мэдэгты;

— Түрүү эрдэм наука бүхы аргаар хүгжөөгты, шэнэ техникэ оролдосотойгоор шудалагты, мүрысөөндэ түрүүлэгшэдэй, үйлэдбэриин үүсхэлшэдэй дүй дуршалые үргэнөөр дэлгэрүүлэгты, ашаглагты, уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой хүдэлөөе улам үргэдхэн хүгжөөгты! Эрдэм ажал хоёрой холбоо барисаан улам бэхижэг лэ!

Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэринүүд дотор арадай ажахын бүхы һалбаринуудта техническэ дэбжэлтэ хангаха дэлгэрэнгы программа хараалагдаа, партиина, советскэ, ажахын, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, предприятинууд, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай коллективүүдэй, конструкторска бюронуудай зорилгонууд тодорхойлогдоо. Саашадаа хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхэ, абаһан шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ шухала болобо гээшэ. Хүдэлмэришэн, инженер, эрдэмтэ, колхозник, агроном, багша, врач бүхэн Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсаад, бодото хүдэлмэридөө хайшан гэжэ хэрэглэхэ тухай бодожо үзэг лэ. Ажалша коллектив бүхэн эрдэм, техникын, автоматикын туйлалтануудые ашаглаха, дэлгэрүүлхэ, долоон жэлэй туршада бэелүүлхэ тодорхой зорилгоёо эршэмтэй түргэнөөр дүүргэхын тулада үйлэдбэриингөө нөөсэ, арга боломжые, талмайе эрхим һайнаар ашаглаха түсэб тодорхойлон зохёог лэ.

Технологическа дээдэ зэргын дэбжэлтэ туйлахын тулада үйлэдбэриин ба ажалай эрхим һайн эмхидхэл хангаха хэрэгтэй. Хэрбээ ажалаа һайнаар эмхидхээд байбал, ажал хэдэггүй нэгэшье хүнэй цех соогуур харагдадаггүй һаань, хэрбээ минута бүхэнэй зүбөөр ашаглагдадаг байгаал һаа, үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ ябадалһаа аша туһа гараха байна. Юундэб гэхэдэ, минутанууд хамтаржа час, хүдэлмэриин үдэр, һара, жэлнүүд болодог ха юм.

Ажалша хүн бүхэн хэдэг хүдэлмэриингөө түлөө, ажалай нормын, түсэбтэ даабаринуудай үдэр бүри дүүргэгдэхын түлөө, продукциин шанарые һайжаруулхын, өөрынь үные химдаруулхын түлөө ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрэг лэ. Юумэ гамгүйгөөр гаргашалдаг, һэбхи ябадал гаргадаг, журам эбдэдэг ябадалда эсэргүү, юумэндээ гамгайгаар хандахын түлөө, ажахыгаа арьбанаар, бодомжотой зүбөөр эрхилхын түлөө эрид шанга тэмсэл соносхогдохо ёһотой. Үгэхэ ёһотой юумэ обществодоо үгэдэггүй аад, ажалша хүнүүдтэл адляар, ушар ёһо мэдэдэг ,коммунистическэ ёһоор ажалладаг эрхим ажалшадтал адляар ашада хүртэдэг хүнүүд олониитын зүгһөө зэмэлэгдэхэ зэргэтэй.

Ерээдүй тээшэ эрмэлзэн дабшагшад—коммунистическэ ажалай бригаданууд болон ударнигуудай алдарта хүдэлөөндэ хабаадагшад шэнэ зорилгоёо һайн ойлгоно. Эдэ бригаданууд өөрынгөө участогта, өөрынгөө поли дээрэ эгээн нарин техникэ, технологи хэрэглэхэ оролдолго абьяас гаргана. Хүдэлэсэгүй хүжүүн, хуушаниие баримталдаг, гээгдэнги ябадалда эсэргүүсэн эрид шууд тэмсэнэ. Өөрынгөө хэрэгые эрхимээр шудалһан, туйлаһан тэдыгээрээ һанаагаа амаргаггүй, харин урагшаал зорин дабшадаг, оролдодог хүн лэ коммунистическэ ажалай ударник гээшэ! Тиимэ хүн түрүү эрдэм, техникэ шудалдаг, «хуушанай хяар» байха дурагүй, арад зондо хэрэгтэй юумэ ехээр бүтээхэ, шанарыень һайжаруулха, үнэ сэнгыень химда болгохын тулада, үүсхэлшэдэй замаар дабшахаар хоро бэлэн байдаг юм.

Манай партиин тариижа ургуулһан коммунистическэ ажалай үрэһэнүүд бүри гайхамшаг, бүри баян үрэнүүдые үгэжэ байна. Техническэ дэбжэлтын түлөө, үйлэдбэрээ бүхы аргаар нарижуулан һайжаруулхын түлөө шэнэ добтолгын хэгдэхэдэ, ажалдаа коммунистическэ ёһоор хандалгын эрхим жэшээ харуулдаг олон миллион хүнүүд урган гараха, бэеэ харуулхань дамжаггүй. Улам урган байгаржа байгаа олониитын энэ патриотическэ хүдэлөөе ударидаха гэшэ бүхы партиина, профсоюзай, комсомол организацинуудай дээдэ зэргын үүргэ, арюун нангин уялга болоно.

Нүхэдүүд, ханинар!

Ажал хүдэлмэридөө алдарта һайхан шэнэ баатаршалга гаргахыетнай Коммунистическэ партиагуу ехэ Ленинэй парти уряална! Арад түмэнэй баасар габьяата ажалаар коммунизмын һүр жабхаланта ордон байгуулая! Долоон жэлэй геройнуудай баатаршалгануудые, манай үеын хүнүүдэй шэн зоригто ажалые манай арад хэзээшье мартахагүй, ерээдүйн үетэд эдээгээр омогорхохол, коммунистическэ обществын хүнүүд омогорхохол, бүхы түрүү хүн түрэлтэн омогорхохол!

Партиин XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд манай оронойн, бүхы хүн түрэлтэнэй коммунизм тээшэ урагшаа дабшаһан замые гэрэлтүүлэн гиигүүлнэ, энэл замаар, урагшаа дабшая! Шалгармал вождь, бүхы илалтануудаймнай эмхидхэгшэ—ленинскэ партие тойрожо бүри нягтаар эмхидэн жагсая! Үргэн дэлайсатайгаар коммунизм байгуулха агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, бүхы эршэ зоригоо зориюулая!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

НИИТЫНГЭЭ АДУУ МАЛДА 1,5—2 ЖЭЛДЭ ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЖЭ АБАЯ!

◆ Кукурузын зурууд хоорондохи элдүүрилгые хаһа сагтань үнгэргэхэ.
◆ Набшаһата тэжээл, витаминна тэжээл хаа хаанагүй ехээр суглуулжа абаха.
◆ Үбһэ хуряалгадаа гээгдэнгүй орохо.

☆ ☆

Хоёр тээшэнь элдүүрилнэ

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр А. Бельский гэгшын звено 120 гектарта кукуруза таряа. Энэ звеногойхид гектарай 300 центнер ургаса хуряаха уялга абанхай. Мүнөө звеногойхид газараа борнойложо дүүргэөд, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеное даагша тракторист нүхэр Бельский зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ ябана. Дээрэнь нүхэр Бельский.

Т. Гармаевай фото.

Витаминна тэжээл бэлэдхэнэ

Энэ жэлдэ хура бороон элбэгээр орожо, бууса шадар үрмэдэһэ, халаахай үндэрөөр ургажа байнхай. Эдэ ногооной эгээл шэмэтэй байхадань сабшажа абаад, һүүдэр газар хатаажа, тэрэнээ тээрмэдэжэ гүрил болгоходо гахай, шубуун угаа дуратайгаар эдидэг. Кяхтын Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Онхолюун гэжэ газарта халаахай сабшажа эхилһээр хоёр—гурба хоноо. Эндэ бүхыдөө 100 тонно витаминна тэжээл бэлэдхэгдэхээр хараалагдана. Шэмэтэй ногоон халаахай, буурсагтай ногоонууд сабшагдажа, һүүдэртэ хатаагдажа абтана.

А. Борисов.

Үбһэндөө оробо

БАРГАЖАН, (телефоноор абтаба). Ниитын адуу малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэжэ абахын түлөө оролдожо, аймагай колхозууд үдэр саг гээнгүй набша намаа бэлэдхэжэ байнхай. «Гигант» колхоз 511 центнер, «Звезда» — 386 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээд байна. Мүн энэ хүдэлмэри «Авангард» колхоздо эмхитэйгээр ябуулагдана. Һүүлэй мэдээгээр аймаг дотор мянга гаран центнер набша намаа бэлэдхэгдээ.

Июниин 30-най үдэр Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд үбһэндөө ороо. Тэндэ эгээн түрүүлэн намаг газарай ногоон сабшагдаха юм.

Аймагай колхозууд энэ жэлдэ шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абахын тула силосэй траншейнүүдые шэнээр барижа байнхай. «Гигант» колхоздо хоорондоо таһалгагүй траншейнүүд бульдозероор малтагдажа байна.

Н. Иванов.

☆

Буртаг үбһэндэ дарагдажа байна

Хара таряа, шэниисэ хабатүргэнөөр ургажа, хүнэй бүһэхүрэхэ дүтэлөөд, залаагаа хүсөөлгаһан. Иимэ үдхэн ургасын вгоорон долгилжо байхые Иволгысовхоз, колхозуудай поли дээрэ ураржа баясахаар.

Теэд кукурузын, наран сэсэгхартаабхын, огородой полинуудэрэгүүр ябахада буртаг үбһэн ахабтараар ургажа, үнэтэ ургамалнуудые даража байнхай. Иволгысовхозой гурбадахи отделениин нхэр Пронякинай хүтэлбэрилдэгбригадада нилээд ехэ овощь тарилдаг. Тиигэбэшье хүнүүдэй үсөөэндэхи хүдэлмэриин оньһожоуулагдаагүй байһан дээрэһээ капустын, морхоовиин бусад ургамалнуудай эшэнүүд буртаг үбһэндарагдажа байна.

—35 гектарта огородой эдеэ тарилгахайба. Энэ ехэ тарилгын ургасые оройдоол 4—5 хүн харууһалнХүнүүдые нэмэжэ үгэхэ, воскресгүүдые эмхидхэжэ тухай совхозойдирекцидэ дуралхахадамнай ямаршье бодото туһаламжа хүргэнэгүй—гэжэ бригадир нүхэр Пронякингомодолтойгоор мэдүүлбэ.

Тус совхозой бусад отделенибригаданууда буртаг үбһэнтэй һэтой һайнаар тэмсэнэгүй, зурууд хоорондохи элдүүрилгэ муугаарябуулагдана. Кукурузын поли дээрэ слон ушарта зүб квадрадууд ггарагүй, тиимэһээ зурууд хоорондохи элдүүрилгые хоёр тээшэнь хэхыаргагүй байна.

Иимэрхүү байдал энэ совхозойхүршэ байгаа «Заветы Ильичахколхоздо үзэгдэнэ. Колхозой гоотосхондо дүтэхэнэ гуша гарангектар кукурузын поли бии. Энэ поли дээрэ нэгэ удаа борнойлжо хэдээд лэ, зурууд хоорондохи хүдэлмэри удааруулагдажа байна. Кукурузын ургаса шадар сэсэгтэй буртаг үбһэн соо дарагдашанхай, огтохарагдахаа болишоо. Энэ поли кукурузашан нүхэр Титовой хүтэлбэрилдэг звенодо даалгагдаһан юм.

Тэрэшэлэн колхозой Хүйтэн Булаг деревниин дэргэдэ ургажабайһан наран сэсэг буртаг үбһэндэ дарагдажа байна.

Гэхэтэй хамта, силосэй нүхэнүүдые заһабарилха, шэнье барихахүдэлмэри тус колхоздо үшеэхэлээгүй байна. Хониндоо набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ гэжэколхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ойухаанда байхагүй.

—Энэ жэлдэ тарялан, сабшалан ургаса һайн, набша намаалгаар юу хэхэбибди—гэһэн бардамһанаан Иволгын колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй зосоо бихэбэртэй.

Б. Гылыков,
манай тусхай корр.

Манай залуушуул ойн найрай урда тээ

300 ЛЕТ
Россия-Бурятия

Урма зориг түгэлдэр Совет залуушуул

Оронойнмай залуушуул ехэшье, хүхюун сэнгэлгэтэй найраа—советскэ залуушуулай Үдэрые һайндэрлэбэ. Манай Бурят оронойн залуушуул энэ найрые бүришье хүхюун сэнгэлгэтэйгөөр үнгэргөө. Ородой гүрэндэ Бурят оронойн һайн дураараа нэгэдэн ороһоор 300 жэлэй ойн найрай дүтэлжэ байһан тула залуушуулнай энэ үдэрые:

«Арадуудай хани барисаанай һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтая!» гэһэн уряа лозунгтойгоор һайндэрлөө.

Эхэ, эсэгэнэрэйнгээ, аха нүхэдэйнгөө гүримаар манай залуушуул найрай үдэрнүүдые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтадаг заншалтай юм. Эгээл тиимэһээ эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай залуушуулай дунда ажалай, политическэ шэнэ дэбжэлтэ һалбаран бадарна.

Коммунистическэ мүрысөөнэй түрүү залуушуулнай дээрэ үргэн абажа ябана. Энэ гайхамшагта үүсхэлэй дэлгэржэ захалһаар оройдоо хахад жэл үнгэрбэшье, мүнөө 800 гаран коллективүүд коммунистическэ ажалай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө мүрысэжэ байнхай.

Коммунистическэ ажалай бригадын, ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байгшад социалистическэ мүрысөө үүсхэн, ажалдаа шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлажа байдаг. Улан-Удэ городой промышленностиин хахад жэлэйнгэ түсэбые болзорһоонь урид, июниин 20-до дүүргэһэндэнь коммунистическэ мүрысөөнэй аша габьяа ехэ.

Хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байгшадай олонхинь залуушуул, комсомолшууд юм. Тэдэ залуушуул «Механлит» заводой Юрий Филиппович, сэмбын фабрикын Сергей Шитовэй, ПВЗ-гэй Владимир Соболевой болон бусадай коммунистическэ ажалай бригаданууд ажалладаг.

Тимлюйгэй цементын заводой транспортна цехын Жана Гомбоевой даадаг коммунистическэ ажалай халаанайхид эрхим ажалай жэшээ харуулна. Түс халаанайхид аргагүй эбтэй эмхитэйгээр, бэе бэедээ туһалалсажа байгаад ажалладаг заншалтай. Халаанайнгаа даалгабариие ходоодо үлүүлэн, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ байдаг юм. Халаанай гэшүүн бүхэн эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, шэнэ мэргэжэл оложо, заводойнгоо ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байдаг. Манай залуушуулай эрхимүүд ажаллаһанаа һаяа, һуралсахашье, ниитын хүдэлмэридэ хабаадахашье саг олодог байһаниинь һайшаалтай.

Хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлхэ, бэдэржэ хэрэгтэ залуушуулнай ходоодо үүсхэл гаргажа, залуу наһанай эдэбхи харуулжа байдаг. Эгээл тиимэһээ байгаалиин ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ геологиин походто залуушуул нэгдэн зуу, мянгаараа гаража байна бшуу. Тэрэниидэ мүнөө 5500 хүн хабаадажа байна. Һургуулин предприятинуудта 400 отряд эмхидхэгдээ: Үнэтэ ашагта малтамалнуудай—түмэр, асбест, алта, нефть, флюорит, хара, сагаан туулга, молибден, вольфрам гэхэ мэтын зүйлнүүдэй олдожо болохоор газарнууд тухай 80 гаран мэдээсэл-захилнууд ороо.

Ямар нэгэн зорилго урдаа табяа һаа, манай залуушуул эдир залуугай эршэ зориг, эдэбхи үүсхэл харуулдаг ха юм. Жэшээлэхэдэ, шэнэ газар ашаглахаяа ошоһон бэсагадтамнай барилгын модон хэрэгтэй гэжэ дуулахадаа республикымнай леспромхозуудай комсомолшууд хэрэгтэй модыень түргэн гадуур отолжо эльгээхэ гэжэ шиидһэн байна. Манай эндэһээ ошоһон басагад һайндэрэй урда тээ һайн бэлэг абаг гэлсэһэд, Итанцин, Хандагатайн, Байгалай болон бусад леспромхозуудай залуушуул, комсомолшууд воскресникүүдые хэжэ захалаа байна. Мүнөө шэнэ газар ашаглажа байһан басагадта эльгээгдэхэ 1000 гаран кубометр модон бэлэдхэгдэжэ, һаядаа Бурят оронойн залуушуулай бэлэг болгожо эльгээһэн түрүүшын эшелон Казахстан орохонь.

Мүн хүдөө нютагуудайшье залуушуул һайндэртөө ажалай эрхим бэлэг бэлэдхэжэ байнхай. 500 гаран комсомол-залуушуулай фермэ, отаранууд залуу малшад ажаллажа байдаг. Хамта 8 мянга гаран залуу хүбүүд, басагад мал ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байнхай.

Коммунистическэ ажалай фермынхид, энэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байгшад эрхим ажалай жэшээ харуулна. Һая энэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермынхид жэл соо эхэ гахай бүриһөө 28 поршоонхо түлжүүлхэ уялга абаа һэн. Тингээд май һарада фермынхид эхэ гахай бүриһөө 14 поршоонхо абаад байгаа. Баргажанай аймагай «Авангард» колхозой залуу һаалишад һүһааха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбэй ёһоор 1300 центнерэй оронд 1426 центнер һү гүрэндөө худалдаа.

Республикын эрхим һаалишадай дунда залуу һаалишан Дулма Гармаева—Бичурын совхозой комсомол-залуушуулай фермын һаалиша басаган суурхажа байдаг. Үнгэрэгшэ һараһаа соо нүхэр Гармаева үнеэн бүриһөө 1700-гаад литр һү һааһан. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Аня Власова оролдосотой бэрхэ, дуршалтай байһанаа харуулна. Энэ жэлдэ тугал бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 700 граммаар нэмээжэ шадаа. Түнхэнэй аймагай хонишон Мандалуева Любовь оролдосотойгоор ажаллажа, 100 эхэ хониһон бүриһөө 100 гаран хурьга абаад байна. Аймагай «Искра» колхозой таргалуулагдаха малай гүүртын адуулагшан Сергей Самбуев малайнгаа шэгнүүрые һайнаар нэмээнэ.

Бурят оронойн комсомолшууд үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлхэдэ, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлэсэхэдээ гадна, соёл культурын шухала шухала асуудалнуудые шиидхэлсэдэг байна. Гурбан жэлэй соёлой добтолгоор комсомолшууд ехэ хүдэлмэри хээ. Гансахан жэл соо залуушуулай хүсөөр 24 клуб, 39 культбаза, 45 улаан булан, 4 спортын зал, 15 стадион, 63 талмай баригдаа, 200 мянга гаран модон, һөөгүүд һуулгагдаа, 1 миллион гаран түхэригэй ном худалдагдаа.

Хаа хаанагүй асуудалда харюу үгэхэ үдэшэнүүд, хуряангы лекцинүүд, аман үгын журналнууд гэхэ мэтэ үнгэргэгдэнэ. Мяханай комбинадта болоһон «Шамдаа, тэрэл эхэмни, эхэнэрни, эгэшэмни, хании нүхэрни» гэһэн үдэшэ аргагүй һонирхолтойгоор үнгэрөө. Заиграйн, Иволгын, Кударын аймагуудта социалистическэ Ажалай Геройнүүдые, ВСХВ-дэ хабаадагшадые урижа байгаад «Ажалай алдар», «Коммунизм гэшэ залуу дэлтэй, тиимэһээ тэрэниие байгуулха залуушуулай хэрэг» гэһэн темэнүүд дээрэ заншалта үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ.

ВЛКСМ-эй айкомуудай хабаадалгатайгаар янза бүриин радио-журналнууд: «Баргажанай долгин» (Баргажан), «Саянай галнууд» (Түнхэн), «Залуушуулай хоолой» (Иволга), «Комсомолой ошон» (Бичура) гэхэ мэтэ бии болгогдоо.

Коммунистическэ ажалай коллективүүд, ударнигууд гурбан жэлэй соёлой добтолгодо шэнэ үүсхэл гаргажа, шэнэ удхануудые оруулаа. КПСС-эй Улан-Удын горкомой, ПВЗ-гэй Культурын байшангай, «Луч» гэжэ клубай дэргэдэ арадай культурын университедүүд нээгдээ. Университедэйнгээ хэшээлдэ залуушуул ехэ дуратайгаар ябана, наука болон техникын, литература, искусствын элдэб асуудалнуудаар айхабтараар һонирхоно гэжэ түрүүшын хэшээлнүүд харуулаа.

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые Бурят оронойн комсомолшууд тон ехэ баяртайгаар угтаа. Мянга гаран комсомол-агитаторнууд түүхэтэ съезд тухай лекци, хөөрэлдөөнүүдые хэжэ байнхай. Кударын Культурын байшанда «Долоон жэлэй аяншалга», «Коммунизмэ һураха» гэһэн асуудалтайгаар үдэшэнүүд үнгэргөө.

Партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдэй хэблэгдэһэн номнуудые залуушуул бүхэнэй стол дээрэ харахат. Долоон жэлэй түсэб залуушуулые шэнэ шэнэ ипалта, амжалтанууд уряална.

Мүнөө хаа хаанагүй һайндэртэ солбоноор бэлдэжэ байна. Ойн найриингаа найрые һайн бэлэдхэлтэйгээр, паадатай зугаатайгаар угтахын тулада комсомолшууд городуудаа, хүдөө тосхонуудаа болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр, гоё һайхан болгохын түлөө эдэбхитэйгээр оролдоно. Гансахан Улан-Удын комсомолшууд, залуушуулай хүсөөр 70 мянга шахуу һөө модонууд һуулгагдаа, 5 шэнэ сэсэрлигүүд тарилгаа. Залуушуул түхай советскэ агуу ехэ поэт В. В. Маяковскиин нигэжэ хэлэһэн үгэнүүд дахяад һанаанда орохо:

> Би мэдэнэб,
> Совет орондо
> нимэ зоной бии хада
> Сэсэрлиг һалбарха!
> Городууд болохо!

Иимэ хүнүүд бэрхэшээлһээ сухаридаггүй. Ажахын болон культурын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ комсомолой организацинуудай үүргэ, харюусалга улам дээшэлжэ байна. Коммунистическэ партиингаа манай комсомолой шэнэ шэнэ, бүри харюусалгатай даалгабаринуудые үгэнэ. Тээд манай залуушуул партиингаа даабариие ходоодо амжалтатайгаар дүүргэдэг. Манай республикада ВЛКСМ-эй гэшүүдэй зэргэ улам олошорно, гансахан мүнөө жэл 3 мянга шахуу хүн комсомолдо ороо.

Ородой гүрэндэ Бурят оронойнгоо һайн дураараа нэгэдэн ороһоор 300 жэлэй ойн найрые залуушуулнай бата жагсаалтайгаар, урма зориг түгэлдэрээр, халима баяр баясхалантайгаар угтажа байна.

О. ДАМБАЕВ.
ВЛКСМ-эй обкомой секретарь.

Түүхэтэ 300 жэлэй ойдо

БАЯН ДАА БАУНТЫН ТАЙГА

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй алдарта ойн найрые Баунтын аймагай ажалшад баяр баясхалантайгаар, ехэ бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна. Холын хойто зүгэй энэ аймагта ород, бурят, эвенк болон бусад арадууд эбтэй эетэйгээр, золтой жаргалтайгаар ажаллажа, ажаһуужа байдаг. Агуусхэ Октябриин социалистическэ революциин ашаар эрхэ сүлөөгөө олоһон эндэхи үндэһэн эвенк арад ажахы болон соёл культураяа түргэнөөр хүгжөөжэ байнхай. Агнуурийн, оро үсхэбэрилгын, алта малталгын саашадаа хүгжөөгдэжэ байхатай хамта һүүлэй жэлнүүдтэ мал олоор үсхэбэрилэгдэдэг, газар таряалан эрхилэгдэдэг болоо.

Ойн найрай урда тээ Баунтын аймагһаа ерэһэн бэшэгүүдые энэ хуудаһанда толилбобди.

„Зөөлэн алтанай“ нютагта

Баунтын ой тайга үни холын ан гүрөөлөөрөө суурхажа байдаг юм. Илангаяа үнэтэ арһатай булган, хэрмэн, ондатранууд олон. Тэдээнһээ гадна, үен, һолонго, шара, ганса нэгэн халтар хара үнэгэнүүд, бааб-гай, буга, хандагай, гахай, гүрөөһэн, хүдэри, шэлүүһэн, халюун гэхэ мэтэ ангууд тоо томшогүй олон. Ангай арһа тушаалгаараа Баунтын аймаг республика дотороо нэгэдэхи һуури эзэлдэг. Республика дотор бэлдэгдэһэн арһанай 20 процентнь манай аймагһаа ородог юм.

Нютагай зон хэр угһаа хойшо агнуурида дуратай, шадабаритай, мэргэн буудалагаараа суурхажа байдаг һэн. Эндэ агнуурнии үеын эхилхэдэ 700 гаран ангуушад ой тайгын гүнзэгы руу тарадаг. Эвенкнүүд, ород, бурядууд эбтэй эетэйгээр, отог нэгэтэйгээр агнажа байдаг заншалтай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ан үсхэхэ, ангуушадта һайн байра байдал түхеэрхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Энээнэй ашаар хэдэхэн жэл соо 5 дахин олон булганай арһан гүрэндэ тушаагдадаг болобо. Ганса үнгэрэгшэ жэлдэ булганай мянгаад арһан гүрэндэ худалдагдаа. Тиихэ зуураа эрхим арһатай зуугаад амиды булган асаржа табигдаба.

Ондатра, үен, һолонго, шандаганай арһан урдынхиһаа һураггүй олоор худалдагдана. Ангуушадта байра байдалай һайн арга боломжо бии болгохо, холо саагуур агнуури хэхэ зорилгоор һүүлэй 5 жэл соо ангуушадай байха зуугаад гэр ой соогуур баригдаа. Ондатра баригшадта хэрэгтэй онгосонууд олоор хэгдээ. Мүнөө жэл холын ой тайга соогуур ангуушадай байха хоёр база шэнээр баригдаа. Тэндэнь дулаан гэр, бани, склад гэхэ мэтэ бии. Агнуурнии эхилхэһээ урид тэдэ базануудта ангуушадай хүнэһэн, агнуурнии зэр зэмсэгүүд асарагдаад байдаг. Иимэ базануудтай болоходоо ангуушад холо саагуур ябажа, удаан саг соо агнаха, сүлөөтэйдөө амаржа байха аргатай болохонь.

Манай эндэ булган тэжээлээр хэзээдэшье дутадаггүй. Хаанта засагай үедэ хайра гамгүйгөөр алагдажа, хюдагдажа, шухаг үсөөн болошоһон энэ үнэтэ ан мүнөө яаха аргагүйгөөр үдөө. Мүнөө аймагаймнай газар дайдын гурбанай хоёр хуби дээрэ булган тараа. Зарим эрхим ангуушад шэнэ жэлэй һайндэр болотор гушаад булга баридаг.

Агнуурнһаа гадна эндэхи колхозууд, зарим айлнууд үнэгэ, туулай үсхэбэрилдэг боложо байна. Мүнөө жэл коопзверопромхозой фермэдэ ангууд хоёр дахин олошорхонь. Халтар хара үнэгэдөө эндэхид 150 толгойдо хүргэхэ зорилготой. «Путь к коммунизму» гэжэ эвенкнүүдэй колхоздо ангай шэнэ фермэ баригдажа байна. Эндэ түрүүшын үедэ 55 халтар хара үнэгэд байлгагдаха юм. Олон айлнууд бүри үнгэрэгшэ жэлдэ халтар хара үнэгэнүүдые худалдажа абаа һэн. Мүнөө жэл нёдондонойхиһоо үшөө олон хүн үнэгэ захяа. Багдарин тосхоной захада 2500 толгой туулайн байха шэнэ байра баригдажа байна. 1960 ондо Окунево тосхондо хүхэ песецүүдэй (үнэгэнэй аймагай) шэнэ фермэ баригдахаар хараалагдана.

Ингэжэ Баунтын аймагай ой тайгын үнэтэ ангууд улам үдэжэ, гүрэндэ үнэ сэн ехэтэй арһан олоор тушаагдадаг боложо байнхай. Манай холын хойто хизаарые «зөөлэн алтанай» нютаг гэжэ дэмы нэрлээгүй юм. Мүнөө жэл манай ангуушад ангай арһа гүрэндэ тушааха түсэбөө декабриин 20-до сүм дүүргэхэ уялга абаа.

Р. Леман,
Баунтын коопзверопромхозой ахалагша ан үсхэбэрилэгшэ.

Оронуудаа түргэнөөр үсхэнэ

Хандагайда адлишуу оро гэжэ амитан хойто зүгэй арадуудта айхабтар шухала хэрэгтэй, юугээршье һэлгэшэгүй унаань болодог юм.

КПСС-эй Центральна Комитедэй 1953 оной сентябриин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Баунтын аймагай колхозууд һүүлэй таба—зургаан жэл соо оронуудайнгаа тоо толгойе түргэнөөр олошоруулжа байна. Эдэ жэлнүүдтэ аймагай колхозуудай оронуудай тоо толгой 32,4 процентээр олошороо. Ингэжэ оронуудай тоо толгой түргэнөөр олошоруулһанай ашаар 4 дахин ехэ мяхан абтадаг болоо. Зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, «Путь к коммунизму», «Заветы Ленина» колхозуудай фермэнүүдтэ хэдэн зуун оронууд тоологдодог. Илангаяа «Заветы Ленина» колхозой оро үсхэбэрилэгшэд эрхим ажалаараа суурхажа байдаг юм. Энэ колхозой нүхэр М. С. Догончиной даадаг оро үсхэбэрилгын фермынхид 1954 онһоо хойшо 100 эхэ оро бүриһөө жэлдээ 80—90 тугал абажа түлжүүлнэ. Мүн энэ колхозой таргалуулагдаха оронуудай фермые даагша Бадма Молоков оролдосотойгоор ажаллажа, хүдэлмэридөө һайн амжалта түйлажа байдаг. 1958 ондо нүхэр Молоков оронуудые һайнаар таргалуулжа, хамта 85 центнер тарган мяха тушаагаа.

Зураг дээрэ: «Заветы Ленина» колхозой оро үсхэбэрилэгшэ Бадма Молоков бэлшээридэ ябаһан оронуудаа тэхэрюулхэеэ гараха гэжэ байна.

П. Степановай фото, текст.

* * *

ЯМАР БАЙҺАНАА ЯМАР БОЛООБ

Үргэн уужам Сибириин, тэрэ гоодо манай Байгал шадарай ой тайга хаанта засагай үедэ ядуу түлюур байдал яһала үзэһэн байха. Гүн тайгын оёороор алалсаа хюдалсааншье, тонуул дээрмэшэлгэшье болодог, оргуул бодхуулай зон хооһодожо зобожо, туранхалжа үхэжэшье байдаг байгаа. «Алтан гээшэ юушье хүүлдэг» гэжэ урданай зон хэлсэдэг байһан юм. Алтатай ябаһан хүн өөрыигөө һүүдэрһээ, һөөг бүхэнһөө, бүрыһан шэрыһэн юумэнһээ айжа ябаха ушартай байгаа.

Манай Баунтын тайга соо эрдэниин шулуун—алтан малтагдажа захалһаар зуу гаран жэл болоо юм. Эндэ алтанай олдохолоор хаанта засагаархид засаг түрэдэ эсэргүүсэһэн хүнүүдые эльгээдэг болоо. Тииһээршье байтар манай хизаар сүлэлгэ, каторгын орон болоо бэлэй. Мүнөөшье эндэ хүнэй хүл гарта угладаг түмэр гэнжэтэй бугааг—кандаланууд дайралдадаг.

Тэрэ сагта алта малтагшад ямар ехэ хүшэр хүндэ байдалда ажаллажа, ажаһуужа байдаг байгаа гээшэб! Хамаг хүдэлмэри гараар хэгдэдэг байгаа. Газар дээрэ алтанай хэбтэдэггүй байһаниинь мэдээжэ. Манай эндэ алтан 3 метрһээ захалаад, 40 метр гүнзэгыдэ олдодог. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, 30 метр гүнзэгы газарһаа нэгэ кубометр алтатай шорой гаргажа угаахын тулада шахта малтажа, 90 кубометрһээ бага бэшэ шорой гаргаха хэрэгтэй юм. Энэ ехэ хүдэлмэри гараар хэгдэдэг байһан бэлэй. Ямаршье механизм, оньһожоруулгын түхеэрэлгэ гэжэ байгаагүй, лом, хайлаа, гар тэргэ, морин таратайка гэхэ мэтын зэр зэмсэгүүд лэ хэрэглэгдэдэг байгаа.

Холын ой тайга соо эдихэ ууха юумэн, эд бараан гэжэ мүртэйгөөр зөөгдэдэггүй, алта малтагшад үглөөнэй харанхыһаа үдэшын харанхы болотор хооһо нойтоор ябажа, сусажа унатараа ажалладаг байгаа. Тэрэ сагта мүртэй харгы замшье гэжэ байгаагүй. Эдихэ ууха юумэнэй зөөгдэдэггүй байһан дээрэһээ алта малтадаг газарта имагтал бэе һайнтай эрэшүүл абтадаг байһан юм. Маловска участогта 1903 ондо ерэһэн алта малтагша Сергей Илларионович Заиграев һонирхолтой юумэ хөөрэнэ. Бамбагта гэжэ приискдэ нэгэшье эхэнэр хүн үгы, 500 эрэшүүл байдаг һэн ха. Алта малтагшад түрмын зоншуу байдалда ажаллажа байдаг һэн.

Хүдэлмэришэдэй дунда элдэб үбшэн тарадаг байгаа. Илангаяа шиигтэхэ, хүл гарай, яһанай, шүдэнэй үбшэн болохо ушарнууд захагүй үзэгдэдэг һэн. Теэд ноёд ээзэд алта малтагшадай түлөө оройдоошье һанаагаа зободоггүй байгаа. Ямаршье соёл гэгээрэлэй эмхи зургаан гэжэ байгаагүй. Тиимэһээ хооһо нойтоор зобожо тулижа, алта малтажа байгшад ямар нэгэн нюуса аргаар алта абажа, Читын гү, али Дээдэ Үдын городто ошожо, һайса архидажархихаяа һанажа ябадаг һэн. Үхэлэй газараар абажа гараһан алтаяа мүнгэн болгожо уужа дүүргээд, хооһорходоо дахин тайгада бусаха ушартай болодог бэлэй.

Теэд тэдэ бүгэдэ мүнөө миил үльгэр онтохон шэнги боложо, һалан һалаа. Агуусхэ Октябриин социалистическэ революциин ашаар холын хойто зүгэй ой тайга соо жаргалай наран мандаа. Мүнөө алта малтагшадай хүдэлмэри, һуудал байдалынь танигдашагүйгөөр хубиланхай. Хүсэ ехэтэй шэнэ шэнэ техникэ алта малтагшадай хүдэлмэриие хүнгэлбэ. Алта малтадаг газарнуудта мүнөө тамаржа ябадаг фабриканууд — хүсэ ехэтэй драганууд ажаллажа байдаг. Тэдэ драганууд нэгэ нэгэниинь 300—400 хүнэй хэхэ хүдэлмэриие бүтээжэ байдаг юм. Участок бүхэндэ механическа мастерскойнууд хүдэлжэ, Ильичын лампочканууд носожо байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ хүсэ ехэтэй тракторнууд ерээ. Эдэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсэ һураггүй дээшэлжэ, урданайхида орходоо хэдэн дахин ехэ алтан малтагдадаг болоһон байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ алта малтагшадай ажалые бүри оньһожоруулжа, хүндэ хүдэлмэрииень хүнгэдхэхын тулада парти, правительствомнай ехэ анхарал табина. КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин Пленумэй һүүлээр, мүн алта малталгыншье промышленностьда элдэб хүдэлмэри оньһожоруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байһаниинь элитэ. Долоон жэлэй туршада манай Ципиканай приискын управленидэ алта малталгын бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагдажа, мүнөөнэйхидэ орходоо хоёр—гурба дахин ехэ алтан угаагдадаг болохо. Элдэб хүдэлмэри оньһожоруулхада малтагдаһан алтанай өөрынь үнэ сэн һураггүй химдарха байһаниинь мэдээжэ.

Гансашье алта малталгын хүдэлмэридэ ехэ хубилалтанууд болоо бэшэ, эндэ ажаллажа байһан хүнүүдэй һуудал байдал танигдашагүйгөөр хубилаа. Айл бүхэндэ ороходо электрын гал носожо, радио дуугаржа байдаг. Алта малтагшад бүхэн үдэр бүри шэнэ шэнэ газетэ, ном, журналнуудые абажа, уншажа байха аргатай. Хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүд, эд бараан магазинуудта хүсэд хүрэхөөр ерэжэ байдаг. Баунтын ой тайга соогуур һургуулинууд, больница, эмнэлгын пункт, улаан булан, библиотекэ гэхэ мэтэнүүд олоороо бии болоо. Шингтэжэ үбдэхэ гээшэ оройдоошье дуулдахаяа болинхой. Урдань эндэхи зон хэдэн зуу модоной газарта ябагаар махажа ябадаг байһан һаа, мүнөө нэгэ тосхонһоо нүгөөдэдөө хүрэтэр айлшааршье ошоходоо самолёдоор хүрэдэг болоо. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, урданай зоболонто, хүшэр хүндэ байдалһаа, тэрэ сагай хэрзэгы шэрүүн ноёдһоо мүр улапшье үлөөгүй.

Ород, бурят арадуудай хуби заяагаа нэгэдүүлһээр 300 жэлэй алдарта ойн һайндэрые манай алта малтагшад тон ехэ баяр баясхалантайгаар, ехэ бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна. Энэ найрай хүндэлэлдэ хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн дэлгэржэ, абаһан уялга нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлэгдэбэ. Ципиканай приискын управлени алта малтаха хахад жэлэйнгээ түсэб июнь һарын тэн багаар дүүргээ. Хэдэ хэдэн коллективүүд коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. Нүхэр Очиров бригадиртай 445-дахи драгын командынхид коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, үдэрэйнгөө даалгабариие 180—200 процент дүүргэнэ. Мүн коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэжэ байһан нүхэр Зеленовой даадаг комсомол-залуушуулай 444-дэхи драгын командынхид эрхим ажалай жэшээ харуулна.

Ингэжэ Октябриин социалистическэ революциин ашаар эрхэ сүлөөгөө олоһон ажалша зон—ород, бурят, эвенк арадууд Баунтын аймагта золтой жаргалтайгаар, эбтэй эетэйгээр ажаллажа, Эхэ орондоо үнэтэ металл—алта ехээр үгэжэ байдаг.

В. Филиппов,
Ципиканай приискын управлениин партбюрогой секретарь.

Тоо, баримтанууд

☆ *Аймаг дотор алта малталга ойрын гурбан жэл соо 2 дахин ехэ болохо. Ципиканай приискын управлениин алта малтадаг участогуудта хэдэн олон драга болон бусад техникэ хүдэлнэ.*

☆ *Һүүлэй 4—5 жэлэй туршада аймагай колхозуудай оронуудай тоо толгой 32,4 процентээр олошорбо. Эдэ жэлнүүдтэ 2,5 дахин ехэ һүн һаагдадаг, 4 дахин ехэ мяхан абтадаг болоо.*

☆ *Табан жэл соо колхозуудай хубаагдадаггүй жаса 1,8 дахин дээшэлжэ, нёдондо колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ нилээд ехэ мүнгэн хубаагдаа.*

☆ *1958 ондо аймагай ангуушад миллион хахад түхэригэй ангай арһа гүрэндэ тушааһан байна. Долоон жэлэй туршада аймаг дотор 1,8 дахин олон ангай арһан гүрэндэ тушаагдадаг болохо.*

☆ *1926 ондо аймаг соо гансахан багша байһан һаа, мүнөө дээдэ, дунда эрдэмтэй 177 багшанар тоологдоно. Хэдэн олон врачуудтай, фельдшернүүдтэй 11 больница, 14 фельдшерскэ пункт, санитарно-эпидемическэ станци, түргэнөөр туһаламжа үзүүлхэ станци, ханяадатайшуулай санатори хүдэлнэ. 1925 ондо аймаг соо элүүрые сахилгада 3200 түхэриг гаргашалагдаһан байбал, энэ жэлдэ 4471,3 мянган түхэриг һомологдоо.*

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баунтын аймагай эвенкнүүдэй хоор дуу дуулажа байна.

Холын Баунтһаа ерэһэн бэшэг

Хүгжэлтын замаар

300 жэлэй саада тээ Баунтын тайгада түрүүшын ород хүнүүдэй ерэхэдэ нютагай эвенк арад зон зэрлиг тооной, барга бүдүүлиг байдалтай, һомо номоор ан гүрөөл харбажа, ойн оёороор нүүн, ами хоолойгоо тэжээдэг байһан юм гэлсэдэг. Анха түрүүшынхеэ буугаар агнадаг боложо, агуусхэ ород арадай баян культурада, ан үсхэбэрилхэ, ажахы эрхилхэ дүй дүршэлдэнь хамжалсаһан, хүртэлсэһэн байбашье, хаанта засагай үндэһэ яһатанай илгаа гаргалгын, арад зониие дарлалга, мүлжэлгын политика ябуулдаг байһан дээрэһээ Октябриин революци болотор эвенк арад барга харанхы, ядуу түлюур байдалтай зандаа байдаг һэн. Үгытэй арад зон хоёр дабхар дарлалта, мүлжэлгэ доро—хаанай ноёд ээзэй, хонжоо наймаашадай, мүн өөһэдынгөө баяшуул, бөөнэрэй дарлалта доро зобожо, үгырэн хооһоржо, үхэжэ байһан юм.

Эгээл энэ ушарһаа Совет засагай тогтоһон түрүүшын жэлнүүдтэ холын хойто ой тайгын ангуушад, оро үсхэбэрилэгшэдэй дунда ангиин шанга тэмсэл үзэгдэһэн байна.

Амалат гэжэ голой адагта, хада уулануудай хабшуу соо Шилогто гэжэ нюдарган баян толгойтой арадай дайсад хорото ааша гаргадаг һэн гэдэг. Тэдээнтэй хамта Совет засагһаа тэрьелжэ ябаһан сагаантан байдаг байгаа. Тэдэнэр ой тайга соогуур тонуул, дээрмэдэлгэ хэжэ, ямаршье гэм зэмэгүй хүн зониие алажа хюдажа, холо ойгуур һүйд татажа байдаг һэн. Теэд тэдэниие нютагай зон удаан болгонгүй бута сохижо, Амалат голой адагтахи үүрыень үгы хэһэн байна. Эвенк коммунист Петр Юмсунов, түрүүшын комсомол хүбүүн Спиридон Басаулов түрүүтэй нютагай эдэбхитэд бодожо, Шилогтын дээрмэшэдые барижа тушаагаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нюдарган баяшуулай, бөөнэрэй идхалга, һүйдхэлгын хүдэлмэридэ эсэс табигдажа, Октябриин революциин ашаар эрхэ сүлөөгөө олоһон эвенк арад социалистическэ соёл культураяа хүгжөөжэ, эрдэм номдо һуража захалһан байна.

Эгээн түрүүн Спиридон Басаулов эвенкнүүдэй үндэһэн һургуулида Чевкачан гэжэ дүү басагаяа асарһан гэхэ. Үшөө хорёод ангуушад, оро үсхэбэрилэгшэд энэ һургуулида үхибүүдээ эльгээгээ. А. И. Герценэй нэрэмжэтэ Ленинградай багшанарай институдай хойто зүгэй факультедэй доцентээр ажаллажа байһан филологическа наукануудай кандидат М. Г. Воскобойников тэрэ үедэ энэ һургуулиин багша байһан юм. 1927—1928 онуудта Баунтын аймагта хоёр багшатай хоёр эхин һургуули байдаг һэн. Эдэ һургуулинуудай жэлэй бюджет 864 түхэриг байһан бэлэй. Харин мүнөө нютаг бүхэн һургуулитай болоо. 1958 ондо Баунтын аймагта 7 дунда, нэгэ долоон жэлэй, 23 эхин һургуулинуудта 2206 үхибүүд һуража байгаа. Дээдэ, дунда эрдэмтэй 177 багшанар тоологдоно. Тэдэнэй дунда эвенк багшанар олон. Жэшээлхэдэ, эвенк М. С. Молоков—түүхэ, О. А. Карпушкин математика заажа байдаг. Мүнөө аймагта арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ жэл соо 7308,6 мянган түхэриг һомологдоно.

Хүдэлмэришэдэй посёлогуудта, колхозуудай гол буусануудта үхибүүдэй сад, һургуулинуудай дэргэдэ 8 интернат бии. Олонхи һурагшад гүрэнэй тэдхэмжээр эрдэм номдо һуража байдаг юм.

Эвенк үхибүүдэй интернат-һургуулиин столово соо.

1917 ондо Баунтда ори ганса фельдшер байһан һаа, мүнөө дээдэ эрдэмтэй 17 врачуудтай, дунда эрдэмтэй 116 эмнэлгын хүдэлмэрилэгшэдтэй 11 больница, 8 фельдшерско-акушерскэ, 6 фельдшерскэ пунктнууд, түргэн туһаламжа үзүүлгын станци, ханяадатайшуулай санатори, «Баунт» гэжэ курорт хүдэлжэ байдаг.

Урдань соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд үгы байһан аад, мүнөө аймаг дотор 13 клуб, Культурын байшан, 10 улаан булан, 14 библиотекэ, 17 кинотүхеэрэлгэ тоологдоно. Нютаг нютагуудта радио шагнажа, хоорондоо телефоноор хөөрэлдэжэ, электрын хүсөөр ажалаа хэжэ, Ильичын лампочка аһаажа байдаг. Гурбан жэлэй соёлой добтолгоор ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Ажалшадай һууха шэнэ шэнэ гэрнүүд олоороо бодоно, һуурин газарнууд, тосхонуудта модонууд таригдажа ногооруулагдана, клуб, библиотекэнүүд баригдана. Колхоз, хүдэлмэришэнэй тосхон бүхэндэ уран һайханай самодеятельностиин, спортын кружогууд хүдэлжэ байдаг.

Совет засагай жэлнүүдтэ аймагай ажахы һалбаран хүгжөө. 1925 ондо Бага, Ехэ Амалат голнуудай хоорондо гансахан гэрэй байһан газарта мүнөө «Путь к коммунизму» гэжэ эвенкнүүдэй колхозой гол бууса түбхинэнхэй. Хамтын ажалтай боложо байха үедэ эндэхи зон агнуури хээд, оро үсхэбэрилөөд, тон багахан газарта тарилга хээд байдаг һэн. Соёл культурын эмхи зургаануудшье гэжэ байгаагүй. Харин хойшо хойшодоо, илангаяа һүүлэй 5—6 жэл соо колхоз соёл культураяа, ажахыгаа түргэнөөр хүгжөөжэ, олзо доходоо дээшэлүүлжэ байна. 1954 ондо томодхогдоһон энэ колхоз үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 721 литр һү һааһан байгаа һаа, 1958 ондо 1544 литр һаагаа.

«Баунт» курортын байшангуудай нэгэн.

Хүдөө ажахын хүгжэхэдэ элдэб хүдэлмэри оньһон аргаар хэгдэдэг боложо байнхай. Энэ колхозой полинууд дээрэ 2 трактор, нэгэ комбайн ажаллажа байдаг. Ячмень, хара таряан, овёс, хартаабха гэхэ мэтэ ургуулагдана. Колхоздо мүн хүрьһэ элдүүрилгын, үбһэ хуряалгын бусад арбаад машинанууд, 2 автомобиль, пилорама хүдэлгэгдэжэ байдаг.

Һүүлэй хоёрхон жэл соо 3—4 айлай һууха арбаад шэнэ гэр баригдаа. Тосхондо библиотекэ, больница, хоёр магазин, гостиница, хэлхеэ холбооной таһаг, өөрын кинотүхеэрэлгэтэй клуб, үхибүүдэй сад, ясли бии.

Долоон жэлэйнгээ түсэбэй ёһоор, колхоз 1965 ондо 200 һаамхай үнеэтэй, хамта 550 толгой эбэртэ бодо малтай болохо юм. Нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ һүн һаагдадаг болохо. Мүнөө жэл эндэ үнеэн бүриһөө 1800 литр, 1965 ондо 2600 литр һүн һаагдахаар хараалагдана. Эдэ жэлнүүдтэ мүн хоёр дахин ехэ мяхан абтадаг болохо юм. 1965 ондо энэ колхозойхид хамта 405 гектарта тарилга хэхээр хараална. Эдэ жэлнүүдтэ оронуудай тоо толгой олошоруулагдажа, хамта 1300 толгойдо хүргэгдэхэнь. Мүн халтар хара үнэгэдые олошоруулха байна.

Аймагай бусадшье колхозууд соёл гэгээрэлээ, ажахыгаа иимэрхүү хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ байнхай.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр, ород, бурят, эвенк арадуудай хэтэ мүнхэдөө хуби заяагаа нииилүүлһээр 300 жэлэй алдарта ойн найрые аймагай ажалшад ехэ баяр баясхалантайгаар, ажал хүдэлмэридөөшье, ажабайдалдаашье гайхамшагта амжалтатайгаар угтажа байна.

П. КАЗАРИНОВ,
«Красный Баунт», газетын редактор.

Шүүбэритэ лотерейн тираж эхилбэ

КУЙБЫШЕВ, июниин 30. (ТАСС). РСФСР-эй 1959 оной шүүбэритэ лотерейн (хоёрдохи гаргалга) тираж эндэ драматическа театрын байшан соо июниин 30-да олон зоной хабаадалгатайгаар эхилээ.

Тиражай сахариг эрьелдэжэ 104 номертой № 45952 серитэй билетдэ нэгэдэхи шүүбэри—телевизор тудаба. Удангүй 189 номертой № 54100 серитэй билетдэ баһа нэгэ ехэ шүүбэри—пианино тудаа.

Түрүүшээр наадагдаһан шүүбэринүүдэй дунда холодильнигууд, оёдолой машинанууд, ковёрнууд, радиолнууд, фотоаппарадууд болон бусад үнэтэ хэрэгсэлнүүд бии.

Тираж дүрбэн үдэр соо үргэлжэлхэ юм. Бүхы дээрээ 120 миллион түхэригэй 6400 мянган шүүбэри наадагдаха байна. Тэдэнэй тоодо 32 «Волга» автомобиль, 64 «Москвич» автомобиль, 80 хабсаргагдадаг гэр, 320 пианино, 432 мотоцикл бии.

Агын Бурядай национальна округто

Алдарта ойн угтамжа

Июниин хахад багаар хура бороотой байба. Агын тосхонуудай гол гудамжануудые хүндэлэн татаатай улаан бүдүүд дээгүүр районой залуушуулай фестивальда хабаадагшадые амаршалһан үгэнүүд холоһоо харагдадаг байгаа.

Тосхонуудай зүг бүхэнһөө тугуудые намилзуулһан автомашинанууд удаа дараалан һубарилдажа, эдир залуушуулай хонгёо дуунууд зэдэлнэ:

Үндэрэй оройн сэсэрлигтэ
Үдэхэн жэгүүртэ боро хүхы
Үзэсхэлэн һайханаар донгодожо,
Үргэнхэн Агаяа зэдэлүүлнэ.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр гурбан зуун жэл болоһоной түүхэтэ һайндэрэй угтамжа болгон Алханын бооринуудһаа Хара-Шэбэрэй таланууд хүрэтэр—Агын, Могойтын, Дульдургын районуудай центрнүүдтэ хонгёо хоолойнууд зэдэлэн, залуушуулай фестивальнууд үнгэргэгдэбэ.

«Коммунистическэ ёһоор ажаһууха, ажаллаха!», «Сүлөөтэ республикануудай холбоое мүнхэлэн батадхаа Агуусхэ Русь!» гэһэн уряа лозунгнууд доро фестивальда хабаадагшадай парадууд болобо.

Дуун, хүгжэм, хатар танец, һур харбаан, урилдаан, барилдаан стадионууд дээрэ удаа дараа боложо, бүгэдэниитын сэнгэлгэ хоёр үдэр соо үргэлжэлбэ.

Илангаяа бүхэ барилдаанай боложо байһан талмайе хүн зон олоороо хүреэлжэ, хүдэр бэетэн, хүсэ шадалтанай тулалдаае һонирходог байгаа. Тиигэнгүйшье аргагүй ха юм. 118 бүхэнүүд барилдаа бшуу.

Районой мүрысөөнүүд дээрэ Т. Дугаржапов (Ага), Д. Чимитов, Дамдинов (Урда-Ага), Ц. Батоев (Дульдурга) болон бусад һур харбалгаар түрүү һууринуудые эзэлһэн байна.

Иигэжэ фестивальнууд боложо дүүрэһэн болобошье, Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэл болоһоной ойн һайндэрые июлиин 4—5-най үдэрнүүдтэ округой ажалшад эрхим бэлэгтэйгээр угтахын тулада хаа хаанагүй социалистическэ мүрысөөндэ оролсонхой.

Хүдөө ажахын шиидхэхы шанартай һалбаринууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа Агын районой 500-гаад залуушуул энэ мүрысөөндэ оролсон, эсэшэ сусашагүй ажаллажа байнхай. Тэдэнэй дунда Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон комсомолка Цырегма Цыбенова 100 эхэ хониһоо 110 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Цокто-Хангилай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тракторист Дамбадоржи Санданов «ДТ-54» трактораар июниин нэгэн болотор 478,5 га газар хахалха зуураа, 678 килограмм горючи алмаһан байна. Агын РТС-эй түрүү токарьнууд М. ба В. Столповскитон, слесарь Санжижапов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 130—150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Мүн Зугаалайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд 1657 га паар хахалжа, 900 га зелёнко һайн шанартайгаар тариһан байна.

Мүнөө үедэ политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна бүлгэмэй гэшүүд, агитаторнууд болон пропагандистнар түүхэтэ ой тухай лекци, хөөрэлдөөнүүдые олониитын дунда олоор уншана.

Б. Жамьянов.

Хилын саанаһаа

Советскэ Союзай наукын, техникын, соёл культурын туйлалтануудые харуулһан выставкэ Нью-Йоркдо нээгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 30. (**ТАСС-эй корр.**). Советскэ Союзай наука, техникэ, соёл культурын туйлалтануудые харуулһан тон ехэ выставкэ Нью-Йоркдо «Колизее» гэжэ выставкын тон томо байшан соо баяр ёһолололой оршон байдалда нээгдээ.

«Колизейн» нэгэдэхи дабхарай зал соо үдэшын 6 часай урдуур 1.200 гаран айлшад сугларба. Тэдэнэй дунда Америкын олониитын, политическэ ажал-ябуулагшад, промышленностиин, финансын эзэд баяшуулай түлөөлэгшэд, эрдэмтэд, США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд байлсаа. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. Козлов, США-гэй вице-президент Р. Никсон, Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Я. С. Насреддинова, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков, США-һаа ООН-эй дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Лодж, советскэ выставкын директор А. Н. Манжуло, Нью-Йорк городой мэр Р. Вагнер, советскэ авиаконструктор А. Н. Туполев, Америкын мэдээжэ промышленнигууд болон ниитын ажал-ябуулагшад Сайрус Итон, Роберт Даулинг гэгшэд тусхай табсан дээрэ зогсобо.

Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай гүрэнэй гимнүүдэй аялган һур жабхалантайгаар зэдэлбэ. СССР-эй элшэн сайд М. А. Меньшиков Нью-Йоркын мэр Р. Вагнерта үгэ үгэбэ. Советскэ выставкые гайхамшагтай выставкэ гэжэ нэрлэхэ зуураа, энэ выставкэ бүхы арадуудай хүсэн эрмэлзэдэг эб найрамдалые хангаха гол зорилго туйлаха хэрэгтэ туһалха гэжэ этигэжэ байһанаа мэр мэдүүлээ.

Америкын правительствын зүгһөө США-гэй вице-президент Р. Никсон үгэ хэлэбэ.

СССР США хоёрой хоорондо али бүхы харилсаа үргэдхэхэ хэрэгтэ выставкэ ехэ удхашанартай гэжэ тэрэ тэмдэглээ. «Арсалдаагаа, үгэеэ ойлголсолгын эгээн һайн оршон байдалда зүбшэн хэлсэхын тулада манай хоёр арадуудай хоорондохи харилсаа холбоо үргэдхэхэ тон шухала болоно. Юуб гэхэдэ, мүнөөнэйнгөө арсалдаае бүри һүжэрөөхэ болоо гээшэ һаа, оройдоошье тэнэг ябадал болохо гэжэ хоёр оромнай мэдэрнэ бшуу» гэжэ Никсон хэлээ.

«Уласхоорондын шахардуу шанга байдалые ямаршье зүблөөн хүсэдөөр зайсуулжа шадахагүй... Удаан саг соо, бэрхэтэй замаар ябажа эб найрамдал хангажа болохо, энэ замһаа хадуурхагүйн тулада манай арадууд, манай хүтэлбэрилэгшэд тон ехэ тэсэбэри гаргаха, үгэеэ ойлголсохо ёһотой» гэжэ вице-президент мэдүүлээ.

«Элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёһоной мүрысөө хэхэ һанал бодолые США һайшаана, энэ мүрысөө ёһотойл амталан ёһоор хэбэл бүхы хүн түрэлтэнэй хүби заяанда һайнаар нүлөөлнэ» гэжэ Никсон мэдүүлээ.

«Нью-Йоркдо болон Москвада али али талаһаа выставкэнүүдые эмхидхэлгэ манай арадууд болон манай правительствонуудай хоорондо үгэеэ бүри һайнаар ойлголсодог болохо арга олгожо, эб найрамдалай хэрэгтэ туһалха байна» гэжэ түгэсхэлдөө вице-президент хэлээ.

Советскэ правительствын зүгһөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. Козлов үгэ хэлээ. Советскэ выставкэ хадаа совет хүнүүдэй ямараар ажаһуудаг, ажалладаг тухай, тэдэнэй туйлалтанууд болон хүсэл эрмэлзэлгэнүүд тухай америкынхидэй зүб ойлгомжотой болохо хэрэгтэнь туһалха гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элишэлэн мэдүүлээ. Совет арад бата бэхи эб найрамдалые хүсэнэ, имагтал энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһо баримталан, гүрэнүүдэй хоорондоо харилсадаг байгаа һаань, иимэ бата бэхи эб найрамдал хангагдажа болохо байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Наука, соёл культура болон искусствын талаар манай оронуудай хоорондохи холбоо барисаан һүүлэй жэлнүүдтэ зарим зэргээр һайжаржа байна. Гэбэшье хоёр гүрэнэй хоорондо худалдаа наймаа эрхилдэг болохо талаар тон бага юумэ хэгдэнхэй. Худалдаа наймаа һайнаар хэдэг болоо һаамнай советскэ болон Америкын арадуудай аша туһада тааралдаха һэн гэжэ Ф. Р. Козлов тэмдэглэһэн байна.

Советскэ Союз США-тэй хүршэ ёһоной һайн харилсаа тогтоохын тулада эсэшэ сусашагүй оролдохо, энэ талаар ямаршье алхамые дэмжэхээр бэлэн байна гэжэ Ф. Р. Козлов онсолон тэмдэглээ.

«Нью-Йоркдо советскэ выставкын нээгдэлгэтэй дашарамдуулан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой хандалгые» Ф. Р. Козлов үгынгөө түгэсхэлдэ уншаа.

«Нью-Йоркдо советскэ выставкын нээгдэлгэтэй дашарамдуулан, Советскэ Союзай арадуудай зүгһөө, Советскэ правительствын зүгһөө, өөрынгөө зүгһөө Америкын арадта халуун амаршалга хүргэхэ, улам саашадаа хүгжэн дэбжэхыень хүсэхэ аргатай болоһондоо би золтой байнаб гэжэ хандалга соо хэлэгдэнэ.

Али али талын зүгһөө выставкэнүүдые эмхидхэлгэ манай хоёр ороной арадуудай бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэлсэлгэдэ туһалха, энэнь Холбоото Штадууд болон Советскэ Союзай хоорондо бүри һайнаар үгэеэ ойлголсодог болохо хэрэгтэ лаб туһалха гэжэ СССР-эй правительство найдана. Манай оронуудай хоорондо үгэеэ ойлголсодог болохо, хани ёһоной харилсаа тогтоохо гээшэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха эрхим найдабари болоно.

Манай ажабайдалай, политическэ болон социальна байгуулалтын ондо ондоо байһан ушар Советскэ Союзай болон Холбоото Штадуудай арадуудай һайн харилсаа холбоотой байха хэрэгтэ һаад түбэг татахагүй ёһотой гэжэ бидэнэр, совет хүнүүд, гүнзэгыгөөр этигэнэбди.

Һандарал үүсхэхэ буу зэбсэг үрдилдэжэ байжа бүтээлгын орондо, материальна баялиг болон оюун бодолой баялиг байгуулха талаар мүрысөөн хэгдэдэг болог лэ.

Хүн зоной өөрынгөө ерээдүй тухай, залуу үеын ерээдүй тухай һанаагаа зобохо ябадалһаа сүлөө байхаар эрхэ байдал дэлхэй дээрэ байгуулхын, эб найрамдал хангахын тулада Америкын арад, совет арад хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдүүлэг лэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Хрущев».

СССР-эй правительствын даалгабаряар Ф. Р. Козлов Нью-Йоркдохи советскэ выставкые нээгдэһэн дээрэ соносхоо.

Удаань айлшад выставкын гол үүдэээр оробо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. Козлов улаан үнгэтэй лентые таһа хайшална. Айлшад экскалатораар өөдөө гаража, выставкын гол зал соо ороно. Тэдэнэр выставкын олон таһагуудаар ябажа, стендүүд болон экспонадуудые хараа.

Выставкые харалгын һүүлээр СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков, Советскэ выставкын директор А. Н. Манжуло ехэ уулзалга хэжэ, тэрэнь тон хани халуунаар үнгэрөө.

В. Озеров,
В. Колокольников.

ФКП-гэй съездэ ошоһон КПСС-эй делегаци Марсельдэ ерэбэ

ПАРИЖ, июниин 30. (ТАСС). Францийн Коммунистическэ партиин XV съездэ ошоһон М. А. Суслов, Н. В. Подгорный, Б. Н. Пономарев мүнөө үглөөгүүр Марсельдэ ерэбэ. Марсельдэ жэл бүри болодог уласхоорондын яармагай болохо газарта Украинын ССР-эй павильоной барилгые гэдэнэр хараа. Тус яармаг энэ оной сентябрьда нээгдэхэ юм.

Советскэ делегацитай хамта сенатор Роже Гароди, СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд С. А. Виноградов ябалсаа.

ГДР-эй журналистнуудай нэгэдэлэй хандалга

БЕРЛИН, июниин 30. (ТАСС). ФРГ-дэ демократическа эрхэ, тусхайлбал, хэблэлэй сүлөөтэй байха ябадал һэргээхын түлөө тэмсэхыень уряалан Германиин бүхы журналистнуудта ГДР-эй журналистнуудай нэгэдэл хандаа гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ. Баруун Германида фашистска номнол хэдэг хэблэлэй үзэгдөөгүй ехээр дэлгэржэ, тиихэдэ демократическа хэблэл болон ФРГ-гэйе атомаар зэбсэглэлгэдэ эсэргүүсэн, Германиие амгалан ёһоор нэгэдүүлхын түлөө ябуулга хэдэг журналистнуудые хашаха хэһээхэ ябадалай шангадажа байһан тухай хандалга соо хэлэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ түрүү үзэл баримталдаг байһанайнгаа түлөө Баруун Германиин 100 гаран журналистнууд түрмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэһэн, мүнгөөр яла түлэхэ болоһон байна. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо ФРГ-дэ ГДР-һээ ошоһон 19 журналист арестовалагдаһан байха юм.

Германиин Федеративна Республика. Сэрэгэй алба хэлгэдэ, атомаар зэбсэглэлгэдэ буруушаалга хэһэн автомобильна жагсаал Зелигенштадта (Гессен гэжэ газар нютаг) болоо. **Центральбильдын** фото.

Индонезиин генеральна прокуророй захиралта

ПЕКИН, июлиин 29. (ТАСС). «Таймс оф Индонезия» газетын мэдээсэлдэ үндэһэлэн, Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна. Америкын «Ньюсуик» гэжэ журналай ээлжээтэ номерые орон дотор тараахые хориһон захиралта Индонезиин генеральна прокурор гаргаһан байна.

Индонезидэхи байдалые хазагай буруугаар харуулһан статьягай толилогдоһон дээрэһээ, энэ журналые тараалга хоригдоо.

Манолис Глезосэй ами наһые абарха

Глезосые Афиндаа асараа, сэрэгэй сүүдтэ үгэхэнь

АФИНЫ, июниин 30. (ТАСС). Кридтэхи Пирей гэжэ түрмэдэ һуужа байһан Манолис Глезос тон ехэ харуул доро «Ангелика» гэжэ пароходоор мүнөөдэр Афинын түрмэдэ асарагдаа гэжэ мүнөөдэрэй үдэшын газетэнүүд мэдээсэнэ. Глезос сэрэгэй сүүдтэ үгтэхэнь, Глезосэй, бусад демокрадуудай сүүд Афинын сэрэгэй трибуналда июлиин 15 хүрэтэр болохо юм гэжэ «Анексартитос типос» газетэ заана. Глезосэй адвокадууд, политическэ элитэ ябуулагшад, юристнүүд Д. Папаспиру, А. Цукалос, К. Стефаникис гэгшэд Афинын сэрэгэй сүүдтэ бэшэг эльгээжэ, Глезосые сэрэгэй сүүдтэ үгэлгые буруушааһан, Глезос «тагнуул» хээ гэжэ гэмнэлгын шал худал байһыень элирүүлһэн байна.

Аденауэр Баруун Берлиндэ ерэбэ

БЕРЛИН, июниин 30. (ТАСС). Баруун Германиин канцлер Аденауэр Америкын агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй тусхай самолёдоор мүнөөдэр Баруун Берлиндэ ерээ. Ямар зорилгоор ерээб гэхэдэ, тэрэ ФРГ-гэй президентын һунгалтада хабаадалсаха юм. Энэнь Берлиндэхи байдал гуримшуулгада һаад ушаруулха гэһэн хорото ааша болоно.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн баярай үдэрнүүдтэ— июлиин 4-5-да хаана юун болохоб

ИЮЛИИН 4-дэ

ГҮРЭНЭЙ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО БУРЯДАЙ ОПЕРО, БАЛЕДЭЙ ТЕАТРТА

КПСС-эй обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй баярай заседани. 13 часта эхилхэ.

Һайндэрэй концерт. 21 часта эхилхэ.

Фейрверк 22 час 30 минутада эхилхэ.

ГҮРЭНЭЙ ОРОД ДРАМЫН ТЕАТРТА

«Сквозь грозы» гэжэ зүжэг (И. Кичаков). 20 часта эхилхэ.

ГҮРЭНЭЙ БУРЯТ ДРАМЫН ТЕАТРТА

«Сасуутан» гэжэ зүжэг (Б. Пурбуев). 20 часта эхилхэ.

СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙДА

(Нэгэдэхи талмай)

Ород, бурят арадуудай хани барисаанай 300 жэлэй ойдо зорюулагдаһан городой ажалшадай митинг. 16 часта эхилхэ.

ПВЗ-гэй Культурын ордоной уран һайханай самодеятельностиин концерт. 20 часта эхилхэ.

Гимнастнуудай номернууд. 21 час 30 минутада эхилхэ

Танца, хатар наадан. 21 часта эхилхэ. Фейерверк, 22 час 30 минутада эхилхэ.

Паровозно депогой уран һайханай самодеятельностиин концерт. 22 час 30 минутада эхилхэ.

Кинофильм. 22 час 30 минутада эхилхэ.

СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙДА

(Хоёрдохи талмай)

Танца, элдэб хатар наадан болохо. Духовой оркестр наадаха. 20 часта эхилхэ.

Барилгашадай клубай уран һайханай самодеятельностиин концерт 21 часта эхилхэ.

РЕВОЛЮЦИИН ТАЛМАЙДА

Танца, элдэб хатар наадан болохо, духовой оркестр наадаха. 20 часта эхилхэ.

Багшанарай училищиин уран һайханай самодеятельностиин концерт. 20 час 30 минутада эхилхэ.

Эрхим бүхэшүүлэй барилдаан. 22 часта эхилхэ.

Сэмбын фабрикын уран һайханай самодеятельностиин концерт. 22 час 30 минутада эхилхэ.

ТЕАТРЫН ТАЛМАЙДА

Танца, элдэб хатар наадан болохо, духовой оркестр наадаха. 20 часта эхилхэ.

Ажалай резервнүүдэй һурагшадай концерт. 20 час 30 минутада эхилхэ.

Шэлэй заводой уран һайханай самодеятельностиин концерт. 21 час 30 минутада эхилхэ.

ГОРОДОЙ КУЛЬТУРА, АМАРАЛТЫН ПАРКДА

Бурядай АССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан выставкэ нээлгээтэй байха.

Кинофильм. 22 час 30 минутада эхилхэ.

ПВЗ-гэй ПАРКДА

Олон зоной хабаадалгатай зугаа наадан, танца, хатар болохо, оркестр наадаха. 20 часта эхилхэ.

«Рассвет» гэжэ клубай уран һайханай самодеятельностиин концерт. 20 часта эхилхэ.

Серовой нэрэмжэтэ клубай комсомолшууд-залуушуулай клубай уран һайханай самодеятельностиин концерт. 21 часта эхилхэ.

ПВЗ-гэй котельнэ цехын уран һайханай самодеятельностиин концерт. 20 часта эхилхэ.

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ САДТА

Олон зоной хабаадалгатай элдэб зугаа наадан, танца болохо. Эстрадна оркестр наадаха. 20 часта эхилхэ.

Мяха-консервын комбинадай клубай уран һайханай самодеятельностиин концерт. 21 часта эхилхэ.

Кинофильм. 22 час 30 минутада эхилхэ.

ЗАГОРСКДОХИ ПАРКДА

Олон зоной хабаадалгатай зугаа наадан, танца болохо. «Рассвет» клубай духовой оркестр наадаха. 17 часта эхилхэ.

Спортсменүүдэй шадабари мэргэжэл харуулагдаха. 17 час 30 минутада эхилхэ.

Уран һайханай самодеятельстиин концерт 20 часта эхилхэ.

Медицинскэ училищиин уран һайханай самодеятельностиин концерт. 21 часта эхилхэ.

Кинофильм. 20 часта эхилхэ.

«Прогресс», «Октябрь», «Эрдэм», «Луч», «Аршан», «Байкал» гэжэ кинотеатрнуудта уран һайханай шэнэ фильм харуулагдаха.

Түмэр замшадай, ПВЗ-гэй 5-дахи участогай, «Рассвет», Мяха-консервын комбинадай, Шэлэй заводой, Сэмбын фабрикын, Серовой нэрэмжэтэ, Хирпичисын заводой клубуудта уран һайханай самодеятельностиин концертнүүд, кинофильмнүүд, һайндэрэй вечернүүд болохо байна.

ЗУНАЙ ЦИРКДЭ

Цыркын наадан харуулагдаха. 19 часта эхилхэ.

УРАН ЗУРАГАЙ ИСКУССТВЫН МУЗЕЙДЭ.

(Куйбышевэй нэрэмжэтэ үйлсэ, 17). (Ленинэй нэр. үйлсэ, 19).

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран зурагай, һиилэн зуралгын искусствын выставкэ 10 часта эхилхэ.

ИЮЛИИН 5-да

БУРЯДАЙ АССР-эй 25 ЖЭЛЭЙ ОЙН НЭРЭМЖЭТЭ СТАДИОНДО

Спортсменүүдэй парад 11 часта эхилхэ.

Ажалай резервнүүдэй, һайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй. «Труд» гэжэ бүлгэмэй, багшанарай институдай спортсменүүд гоё һайхан гимнастическа номернуудые харуулха.

Хүнгэн атледүүд, мэргэжэл, шадабаряа харуулха. 13 часта эхилхэ.

Велосипедээр урилдагшадай түгэсхэлэй мүрысөөн. 13 часта эхилхэ.

Национальна барилдаагаар, һур харбалгаар түгэсхэлэй мүрысөөн 14 часта эхилхэ.

Волейболоор, баскетболоор, стол дээрэ наададаг теннисээр, городкигоор түгэсхэлэй мүрысөөнүүд. 18 часта эхилхэ.

Бурядай АССР-эй, Башкирай АССР-эй суглуулагдамал командануудай хоорондо футболоор мүрысөөн. 18 часта эхилхэ.

СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙДА

(Нэгэдэхи талмай)

Эдир велосипедистнүүдэй мүрысөөн. 12 часта эхилхэ

Танца, наадан болохо. Духовой оркестр наадаха. 14 часта эхилхэ.

Мяха-консервын комбинадай клубай уран һайханай самодеятельностиин концерт. 15 часта эхилхэ.

«Рассвет» гэжэ клубай уран һайханай самодеятельностиин концерт 18 часта эхилхэ.

Бурядай АССР-эй дуу хатарай гүрэнэй ансамблиин концерт 21 часта эхилхэ.

Кинофильм 23 час 30 минутада эхилхэ.

СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙДА

(Хоёрдохи талмай)

Танца, хатар наадан болохо. Духовой оркестр наадаха. 19 часта эхилхэ.

Хүгжэмэй училищиин студентнүүдэй концерт. 21 часта эхилхэ.

РЕВОЛЮЦИИН ТАЛМАЙДА

Танца, элдэб хатар наадан болохо. Духовой оркестр наадаха. 17 часта эхилхэ.

Ехэ-Куналейн шэмээшэгүүдэй хоор дуулаха. 19 часта эхилхэ.

Зооветинститудай уран һайханай самодеятельностиин концерт. 21 часта эхилхэ.

ТЕАТРЫН ТАЛМАЙДА

Танца, элдэб хатар наадан болохо. Оркестр наадаха. 19 часта эхилхэ.

Гүрэнэй Ленинэй орденто Бурядай оперо баледэй театрын артистнуудай концерт харуулагдаха. 20 часта эхилхэ.

СЭЛЭНГЫН БАРУУН ЭРЬЕДЭ

Олон зоной хабаадалгатай зугаа наадан, танца болохо. Оркестр наадаха. 13 часта эхилхэ.

Сэмбын фабрикын уран һайханай самодеятельностиин концерт. 14 часта эхилхэ.

Гүрэнэй филармониин артистнуудай концерт. 15 часта эхилхэ.

ПВЗ-гэй ПАРКДА

Хүүгэдэй һайндэр (тусхай программаар) 12 часта эхилхэ.

Армиин сэрэгшэдэй уран һайханай самодеятельностиин концерт 16 часта эхилхэ.

Олон зоной хабаадалгатай зугаа наадан, танца болохо. Оркестр наадаха. 19 часта эхилхэ.

ПВЗ-гэй Культурын байшангай драматическа коллективэй зүжэг («Шестеро любимых»). 20 часта эхилхэ.

Театрнуудай артистнуудай концерт. 21 часта эхилхэ.

ГОРОДОЙ КУЛЬТУРА, АМАРАЛТЫН ПАРКДА

Бурядай АССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан выставкэ нээлгээтэй байха.

Танца, элдэб наадан болохо.

Кооперативна техникумэй уран һайханай самодеятельностиин концерт 13 часта эхилхэ.

Театрнуудай артистнуудай концерт 16 часта эхилхэ.

Багшанарай институдай уран һайханай самодеятельностиин концерт 19 часта эхилхэ.

Шэлэй механизированнэ заводой уран һайханай самодеятельностиин концерт 22 часта эхилхэ.

Кинофильм 22 часта эхилхэ.

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ САДТА

Хүүгэдэй һайндэр (тусхай программаар). 13 часта эхилхэ.

Олон зоной хабаадалгатай элдэб зугаа наадан, танца болохо. 17 часта эхилхэ.

ПВЗ-гэй уран һайханай самодеятельностиин концерт. 17 часта эхилхэ.

Театрнуудай артистнуудай концерт. 20 часта эхилхэ.

ЗАГОРСКДОХИ ПАРКДА

Хүүгэдэй һайндэр (тусхай программаар) 12 часта эхилхэ.

Олон зоной хабаадалгатай элдэб зугаа наадан, танца болохо. 14 часта эхилхэ.

Цехын хүдэлмэришэдэй табиһан уран һайханай самодеятельностиин концерт 14 часта эхилхэ.

Армиин сэрэгшэдэй уран һайханай самодеятельностиин концерт. 18 часта эхилхэ.

Гүрэнэй филармониин артистнуудай концерт 21 часта эхилхэ.

ЗУНАЙ ЦИРКДЭ

Циркын наадан харуулагдаха. 11 часта эхилхэ.

АЭРОПОРТДО

Самолёдоор ниидэжэ болохо. 11 часта эхилхэ.

УҺАНАЙ СТАНЦИДА

Уһан дээрэ элдэб мүрысөөнүүд болохо, глиссереэр, онгосоор, катераар хүнүүдые наадхуулха. 10 часта эхилхэ.

ГҮРЭНЭЙ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО БУРЯДАЙ ОПЕРО, БАЛЕДЭЙ ТЕАТРТА

«Инаг дуранай түлөө» гэжэ балет (Ж. Батуев Б. Майзель гэгшэдэй) 20 часта эхилхэ.

ГҮРЭНЭЙ ОРОД ДРАМЫН ТЕАТРТА

«Сквозь грозы» гэжэ зүжэг (И. Кичаков)

ГҮРЭНЭЙ БУРЯТ ДРАМЫ ТЕАТРТА

«Сасуутан» гэжэ зүжэг (Б. Пурбуев). 20 часта эхилхэ.

«Прогресс», «Октябрь», «Эрдэм», «Луч», «Аршан», «Байкал» гэжэ кинотеатрнуудта уран һайханай шэнэ фильмнүүд харуулагдаха.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни—24-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации— 35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров —40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

НО1080 Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак № 4994.